

ER GRUNDEN FORURENET

Kortlægning
af jordforurening

Regionerne i Danmark har ansvaret for indsatsen over for jordforurening. Regionerne skal finde, undersøge og oprense de forurenede grunde for at sikre rent drikkevand, menneskers sundhed og vandmiljøet.

Kortlægning af jordforurening

Jordforurening kan være til skade for mennesker og miljø. Derfor registrerer regionerne de grunde, hvor jorden enten er eller kan være forurenet. Det kalder vi kortlægning af jordforurening.

Kortlægningen hjælper os med at holde styr på forurenet og muligt forurenet jord ved gravearbejde og byggeri, så vi undgår at skabe nye problemer.

Historie

Jordforurening stammer typisk fra virksomheder, som gennem tiden har brugt olie og andre kemikalier. Utætte tanke eller ødelagte kloakledninger kan også være skyld i, at jorden eller grundvandet er blevet forurenet.

Oplysninger om forurening

Regionen indsamler systematisk oplysninger om aktiviteter, som kan være årsag til jordforurening. Vi indsamler oplysningerne ud fra de erfaringer, vi har med jordforurening fra forskellige brancher. Oplysningerne finder vi typisk i gamle telefonbøger og i kommunens byggesager og miljøarkiver.

Regionen får også tilsendt oplysninger om jordforurening fra f.eks. kommunen eller grundejer. Det kan være oplysninger om spild, utætte tanke eller resultater fra undersøgelser, der har påvist forurening. Nogle forureninger opdages i forbindelse med byggeri på grunden. Forureningerne kan være sket for lang tid siden eller for nylig.

Vi kortlægger grunden, hvis der har været aktiviteter, som har eller kan have forurenet jorden.

Hvad betyder kortlægningen for jer?

I kan fortsat bruge grunden, som I plejer. Hvis forureningen betyder, at I skal følge nogle særlige regler, får I besked fra regionen. Som grundejere har I dog også nogle pligter:

- **Bygge og grave.** I skal som udgangspunkt have en særlig tilladelse fra kommunen til byggeri og gravearbejde. Det hedder en § 8-tilladelse. Tilladelsen kan stille krav til tiltag, som I selv skal betale. Forud for § 8-tilladelsen bør forureningens omfang være undersøgt. Vær opmærksom på, at I skal have en § 8-tilladelse, før I kan få en byggetilladelse.
- **Ændre anvendelse.** I skal også have en § 8-tilladelse fra kommunen, hvis I ønsker at ændre brugen af grunden til bolig, institution, offentlig legeplads, fritidshus, rekreativt område eller alment tilgængeligt område. Hvis der både er bolig og erhverv på jeres grund, kræver det også tilladelse at indrette erhvervsdelen til bolig. Tilladelsen kan stille krav til tiltag, som I selv skal betale.
- **Mindske kontakt med jorden.** I kan blive pålagt at lægge fliser eller indhegne et område på et offentligt tilgængeligt udendørsareal, der er forurenet. Det nedsætter risikoen for, at mennesker kommer i kontakt med forureningen.
- **Flytte jord.** I skal kontakte kommunen, hvis I ønsker at flytte jord fra grunden.
- **Informere.** I skal informere eventuelle lejere og købere om kortlægningen, og hvad den betyder for dem. I kan f.eks. give dem en kopi af kortlægningsbrevet fra regionen.

Kortlægning af jordforurening sker på to niveauer

- Muligt forurenet jord kortlægges på vidensniveau 1
- Forurenet jord kortlægges på vidensniveau 2

§ Kortlægning på vidensniveau 1

Jeres grund er måske forurenet

Regionen kortlægger en grund på vidensniveau 1, når vi ved, at der har været aktiviteter på grunden, som gør, at jorden kan være forurenet. Det kan f.eks. være, når en virksomhed har brugt kemikalier eller har haft olietanke og vaskepladser.

Hvad sker der så?

Hvis den mulige forurening ikke kan udgøre en risiko, skal regionen ikke undersøge grunden. Grunden er kortlagt for at sikre, at der tages højde for den mulige forurening ved byggeri, ændret anvendelse, gravearbejde eller jordflytning.

Hvis den mulige forurening kan udgøre en risiko for drikkevandet, for borgernes sundhed eller for vandmiljøet, skal regionen undersøge, om der er forurenet.

Kort om regionens undersøgelse

Undersøgelsen skal afklare, om grunden er forurenet. Undersøgelsen består af boringer, hvorfra vi typisk udtager og analyserer prøver af jord, vand og luften i jorden (poreluft).

Ikke forurenet eller lettere forurenet

Viser undersøgelsen, at grunden ikke er forurenet, udgår den af kortlægningen.

Hvis jorden er lettere forurenet, udgår grunden også af kortlægningen. Lettere forurenet jord betyder, at forureningen er så beskeden, at den ikke udgør en risiko. Selv om grunden ikke er kortlagt, skal I alligevel give kommunen besked, inden I flytter jord. I skal også kontakte kommunen, hvis I vil bygge på lettere forurenet jord.

Byområder

En stor del af jorden i byerne betragtes som lettere forurenet. Det er kommunerne, der udpeger de områder, hvor jorden kan være lettere forurenet, og områderne kaldes områdeklassificerede.

Forurenet

Viser undersøgelsen, at grunden er forurenet, kortlægger vi den på vidensniveau 2.

Kortlægningen offentliggøres

Regionen informerer grundejeren om kortlægningen. Vi orienterer også kommunen, og vi offentliggør oplysningerne på vores hjemmeside og på Danmarks Miljøportal.

Hvad kan I selv gøre?

Hvis I selv vil undersøge, om grunden er forurenet

I kan selv betale for at få lavet en forureningsundersøgelse. Vi anbefaler, at I benytter et rådgivende firma, der har erfaring med at undersøge forurenede grunde.

Hvis formålet med undersøgelsen er, at I vil have grunden ud af kortlægningen, anbefaler vi, at I kontakter regionen. Det skal I gøre for at sikre, at de krav, regionen stiller til undersøgelsen, er opfyldt. Derfor er det en god idé, at vi godkender oplægget til undersøgelsen, inden den sættes i gang. Vi giver i det hele taget gerne gode råd til processen.

§ Kortlægning på vidensniveau 2

Når jeres grund er forurenet

Regionen kortlægger en grund på vidensniveau 2, når vi ved, at jorden er forurenet. Enten fordi en undersøgelse viser det, eller fordi forureningen umiddelbart kan ses. Vi kortlægger kun den del af grunden, der er forurenet.

"Forureneren betaler"-princippet

Når der er konstateret jordforurening, skal den myndighed, der fører tilsyn med grunden eller virksomheden, tage stilling til, om der er nogen, der kan gøres ansvarlig for forureningen. Myndigheden vurderer derefter, om forureneren kan blive pålagt at betale for flere undersøgelser og oprensning. Det kalder vi "forureneren betaler"-princippet.

Tilsynsmyndigheden er oftest kommunen og i særlige tilfælde staten.

Hvis der er en ansvarlig forurener, skal regionen som udgangspunkt ikke foretage flere undersøgelser eller rense op.

Hvad gør vi ved forureningen?

Ingen risiko

Hvis forureningen ikke udgør en risiko, skal regionen ikke undersøge yderligere eller rense op.

Grunden er kortlagt på vidensniveau 2 for at sikre, at der tages højde for forureningen ved byggeri, ændret anvendelse, gravearbejde eller jordflytning i fremtiden.

Risiko

Hvis forureningen udgør en risiko for drikkevandet, for menneskers sundhed eller for vandmiljøet, undersøger vi den nærmere. Viser undersøgelser, at der er en risiko, renser vi forureningen helt eller delvist op.

Vi har mange forurenede grunde i regionen og vurderer løbende, hvor risikoen er størst, og vi prioriterer, hvor de offentlige midler gør mest nytte. Derfor kan der gå flere år, fra en forurenet grund bliver kortlagt, til den bliver undersøgt nærmere og eventuelt renset op.

Restforurening

Regionen fjerner kun den del af forureningen, der udgør en risiko, og der bliver ofte efterladt en restforurening. Når vi er færdige, vurderer vi igen kortlægningen.

Kortlægningen offentliggøres

Regionen informerer grundejeren om kortlægningen. Vi orienterer også kommunen og Skat, og vi offentliggør oplysningerne på vores hjemmeside og på Danmarks Miljøportal.

I nogle tilfælde giver vi også Arbejdstilsynet besked om forureningen.

Hvad kan I selv gøre?

I kan selv fjerne forureningen

Hvis I selv vil betale for at få fjernet forureningen, skal I kontakte kommunen, inden I går i gang. Vi anbefaler, at I benytter et rådgivende firma, der har erfaring med at rense forurenede grunde op.

Hvis formålet med oprensningen er, at I vil have grunden ud af kortlægningen, anbefaler vi, at I kontakter regionen. Det skal I gøre for at sikre, at de krav, regionen stiller til oprensningen, er opfyldt. Derfor er det en god ide, at vi godkender oplægget til oprensningen, inden I sætter den i gang. Vi giver i det hele taget gerne gode råd til processen.

I nogle tilfælde kan det være svært at få grunden ud af kortlægningen, hvis forureningen f.eks. ligger meget dybt og er svær at fjerne.

Kortlægning af jordforurening sker i flere trin

Regionens arbejde indeholder typisk følgende trin:

Hyppige spørgsmål

Hvor kan I få mere at vide om kortlægning af grunden?

Det er regionen, der er kortlægningsmyndighed. Det betyder, at I skal kontakte regionen, når I har spørgsmål, der handler om kortlægning af grunden. Det gælder også, hvis I har spørgsmål til undersøgelser og oprensning.

Skal I betale for at fjerne forureningen?

I kan som hovedregel ikke blive pålagt at undersøge eller fjerne en forurening, hvis I ikke selv har ansvaret for forureningen. En virksomhed i drift kan dog være bundet af et påbud om undersøgelse eller oprensning, der er udstedt til en tidligere ejer af grunden.

Hvis I selv er forurenere, vurderer tilsynsmyndigheden, om I kan blive pålagt at betale for undersøgelse og oprensning af forureningen.

Hvis I ikke er forurenere, kommer I som udgangspunkt kun til at betale, hvis I vil ændre anvendelsen, bygge eller grave i det forurenede område. Her kan I komme til at betale for undersøgelse, oprensning eller andre tiltag.

Hvem skal I spørge om gravearbejde, byggeri, ændret anvendelse og flytning af jord?

Hvis I vil ændre anvendelsen, bygge eller grave på en kortlagt grund, skal I søge om tilladelse hos kommunen. Vil I flytte jord væk fra grunden, skal I også give besked (anmelde det) til kommunen.

Må I sælge den kortlagte grund?

I må godt sælge grunden, men I har pligt til at oplyse køber om, at den er kortlagt.

Hvornår undersøger regionen grunden?

Regionen skal kun undersøge grunden, hvis forureningen kan udgøre en risiko for drikkevandet, menneskers sundhed eller for vandmiljøet. Der findes mange forureninger, og der kommer hele tiden nye til. Der kan også komme nye regler og ny viden, som ændrer på regionens vurdering af, om forureningen udgør en risiko, og om der skal gøres mere ved forureningen.

Regionen må derfor løbende prioritere, i hvilken rækkefølge de enkelte forureninger skal undersøges nærmere. Derfor er det svært for regionen at oplyse, hvornår jeres grund eventuelt bliver undersøgt og rensset op.

Kan I klage over kortlægningen?

I kan ikke klage over regionens afgørelse til andre myndigheder, men I kan indbringe afgørelsen for domstolene. Det skal ske senest 12 måneder efter, at I har fået regionens afgørelse om kortlægning.

Mere at vide:

Få mere at vide om jordforurening, kortlægning, undersøgelser og oprensninger på:

- Regionens hjemmeside: www.regionh.dk
- Miljøstyrelsen: www.mst.dk
- Regionernes Videncenter for Miljø og Ressourcer: www.miljoeogressourcer.dk
- Danmarks Miljøportal: www.miljoeportal.dk
- Lov om forurenede jord: www.retsinformation.dk

Regionerne i Danmark kortlægger, undersøger og oprensede forurenede jord. Formålet er at sikre rent drikkevand og menneskers sundhed i boliger, børneinstitutioner og på legepladser – og at beskytte vandmiljøet i søer, vandløb, hav og natur.

Regionerne og Regionernes Videncenter for Miljø og Ressourcer har i fællesskab udarbejdet denne pjece.

Udgivet i januar 2020